

-Atsiprašau, ar Jūs čia ilgam? – išgirdau tylų balsą.

Kūnu nubėgo šiurpas. Kas galėtų kalbėti su manimi, juk aš šiame miške nematau nieko daugiau aplinkui ir esu visiškai vienas. Pašokęs ėmiau dairytis, bet šalia nieko nesimatė.

-Nejaugi aš išprotėjau ir ėmiau girdėti balsus?

-Jūs manęs neišgirdote ar tiesiog ignoruosite? – vėl pasigirdo balsas.

-Išprotėjau – pamaniau. Tačiau tą akimirką nuleidau akis į žemę. Šalia savo kuprinės pamačiau baugiai įsitempusį jį – nediduką ažuoliuko stiebelį, kuris teturėjo du mažus lapus. Išpūtes akis paklausiau:

-Ar šie žodžiai buvo skirti man?

Ažuoliukas nusijuokė:

-O ar čia aplinkui yra dar kažkas...?

-Negalėjau nuslėpti nuostabos, žodžiai ėmė strigti gerklėje, tačiau sukaukęs visas jėgas sugebėjau išlemti:

-Aš čia trumpam, tik prisėdau atgauti kvapą, aš čia žygiuju...

-Supratau – tarė mažasis stiebelis – tik norėjau sužinoti, ar man nekilo pavojus.

Nusišypsojau ir atsakiau jam, jog aš esu prašalaitis, keliaujantis per šį mišką. Neturėjau ir neturėsiu jokių pikty tikslų.

-Bet kodėl Tu kalbi? – nugalėjęs smalsumą paklausiau jo. Jis suvirpėjo ir greitakalbe išrėžė:

-Aš dar mažas ir labai gležnas medelis, man šiame miške kyla daugybė pavojų, o Tu šalia manęs padėjai sunkią kuprinę, aš išsigandau, jog galiu nukentėti, todėl ir pasidomėjau, ar Tu ilgam...

-Nebijok, viskas gerai, aš pasistengsiu būti atsargesnis – nebaigęs kalbėti patraukiau kuprinę toliau, atrėmiau ją į šalia stovintį storakamienį beržą. Aplink mane žaliavo miškas, nuo nedidelio vasaros vėjo lengvai siūbavo medžiai, o juose girdėjosi paukščių balsai. Pro tankias šakas aktyviai skverbėsi saulės spinduliai, kurie jaukiai žaižaravo miško samanose.

-Tu keliautojas?

-Taip, aš keliautojas, žygeivis, šiandien mano keliai veda per šį mišką, keliauju žemyn Dubysa, noriu pasiekti jos ir Nemuno santaką.

-Nuraminai mane, nes pamatęs Tave ir Tavo karišką aprangą aš prisigalvojau visokių negerų minčių.

-Ne ne, aš nesu kariškis, man kariška apranga – tik patogumas keliaujant.

Ažuoliukas kurį laiką tylėjo, stojus tylai nenorėjau jos pertraukti savo kalbomis, išsitraukiau iš kuprinės maistą, ėmiau užkandžiauti. Lapų šnarėjimas ir gaivi miško vėsoma, susimaišiusi su saulės spindulių nešama šiluma, ramino ir mane net ėmė lengvai imti miegas. Tačiau šią ramybės akimirką nutraukė kiek virpantis balsas:

-Mano giminė – tai didžiuliai ir tvirti ažuolai, kurie čia ošia nuo neatmenamų laikų, kai žmonės dar garbino medžius ir žvėris, kai dažniau žvelgė į žvaigždes ir nepažinojo skausmo ir nelaisvės vargų. O aš – dar tik mažas medelis, kuris išdygo iš vienos mano protėvių gilės. Aš dar nepažinau pasaulio, tačiau girdėjau ne vieną pasakojimą ir istoriją, kurią man papasakojo mano gentainiai. Kai čia buvo sunkiai įžengiamos girios, jose karaliavo žvėrys, o žmogus nebuvo užvaldytas turto troškimo, nepažino jis ir priešų nešamo skausmo. Tačiau bėgo metai, upės paplūdo laivais, kuriuose žmonės kalbėjo svetima kalba, giriose pasigirdo sunkių šarvų dundesys. Ši lietuviška žemė ėmė dažytis tiek atėjūnų, tiek čia gyvenusių žmonių krauju, kraštas prisipildė baimės ir skausmo. Svetimšaliai, nešini svetimais įsitikinimais, kankino ir žudė, kalaviju sėjo savo „tiesą“. Čia augę šventais laikyti ažuolai pateko į pavojų: buvo kertamos ištisos girios, o medžiai naudoti kaip statybinė mediena, o kartais, tiesiog deginami, naikinamos vietos, kuriose rinkosi žmonės, kur jautėsi laisvi ir laimingi. Taip slinko metai, nemažai tvirtų ažuolų tapo bažnyčių sienomis ir grindimis. Praslinko ne vienas šimtmetis, pro šią girią praėjo priešų pulkai, taip pat keliavo kariai, kurie gynė savo žemę... Kūrėsi kunigaikštystės, o žlugusias jas keitė respublikos ir unijos. Daug vandens nutekėjo, kol laukai ir pamiškės prisipildė lietuviškas dainas dainuojančiais ir žemę dirbančiais lietuviais. Tačiau dainas ėmė keisti baudžiauninkus čaižančių botagų garsai, pasigirdo svetima kalba. Žmonės, norėdami išsaugoti savo kalbą ėmė kovoti, net sukilimą buvo paskelbę. Deja, jį numalšinus, šios girios takais ėmė keliauti knygnešiai. Jie prisidengdami tamsa ir miško apsuptimi keliavo nešini lietuviška spauda. Ne vienas sučiuptas savo gyvenimą pabaigė ant ne vieną šimtmetį čia augančių ažuolų šakų. Medžiai augo, per savo gyvenimą matė ne vieną istorijos verpetą, kuris pasiglemžė žmonių likimus. Vieni mano mėgstamiausių pasakojimų apie laikmetį, kuomet susikūrė Nepriklausoma Lietuva. Tai buvo tarsi aušra, kuri atnešė naujas galimybes, laisvę ir galimybę rinktis. Žmonės kūrė savo laimę ir valstybę, kurios laukė šviesi ateitis. Laukuose vėl pasigirdo lietuviška daina, girias užplūdo švytintys vaikai, kurie karstėsi medžiais, mylėjo savo kraštą ir be galo vertino laisvę. Kai jau atrodė, jog ši idilė truks amžinai, dangų ėmė temdyti degančių miestų dūmai. Juoduose debesyse girdėjosi lėktuvų variklių kauksmas, o krašto žemė paplūdo krauju. Ne vienas medis dar ilgus metus krūpčiojo nuo matytų vaizdų, o žemė dar ilgai buvo persisunkusi karo mašinos nepagailėtų žmonių krauju. Nuo kovų miškuose, medžių kamienai prisipildė kulkomis, o miškas ne kartą tapo prieglobsčiu mūšių metu. Nors juodi karo dūmai prasisklaidė, tačiau Lietuvą užklojo tamsa ir skausmas. Būtent tuomet, mes, medžiai, tapome broliais žmonių, kurie palikę šeimas, darbus ir savo namus, patraukė į mišką. Mes kiek galėdami slėpėme juos nuo priešų, buvome prieglobstis ir tvirtas petys sužeistiesiems, kurie galėjo tvirtai į mus atsiremti, savo tankme bandėme užstoti nuo tų, kurie kaip raudonasis maras apėmė šią žemę. Mes girdėjome čia apsistojusių miško brolių priesaikas, matėme drąsą mūšio metu.

Naktimis klausėme patriotinių dainų, lietingomis dienomis, šakomis dengėme juos nuo lietaus, o atėjus mirčiai, priėmėme juos ir apglėbę šaknimis, it mylimoji rankomis, priglaudėme juos amžiams. Kova buvo nelygi, daugelis krito, bet geriau rinkosi tokį likimą, nei amžiams likti nelaisvais. Liūdėjome ir tikėjomės, jog tai nesitęs amžinai... Po ilgo laiko, kai karo baisumai jau buvo beveik išsitynę iš mūsų atminties, kažkur toli nuo čia, Vilniuje, sugaudė tankų varikliai, tačiau jų keliamą triukšmą užgožė laisvės dainos. Žmonių drąsa ir tikėjimas degė karščiau už bet kokį laužą, o valia buvo stipresnė už kulkas ir tankų vikšrus. Ir vėl Lietuvos žemę užliejo laisvė. Ir šiandien, kai pasaulį drebina kariniai konfliktai, kai aplink mus telkiasi karo debesys, mes išliekame tvirti. Kaip ir minėjau, visas šias istorijas aš girdėjau iš savo tėvų ir senelių, kurie čia augo nuo amžių. Aš tik mažas medelis, tačiau šiandien aš nerimauju, jog galiu nespėti užaugti kaip laisvas medis. Bijau, jog mūsų kraštas vieną dieną gali vėl tapti suvaržytas, o žodis „laisvė“ gali tapti sunkiai pasiekiamas. Todėl pamatęs Tave su kariška apranga ir išsigandau...

Kurį laiką tylėjau, širdis ėmė plakti labai greitai ir pajaučiau, jog man trūksta oro... Giliai atsidusau ir įkvėpiau samanų ir saulės atokaitoje žėrinčių eglės sakų kvapo. Prieš akis prabėgo visa mūsų valstybės istorija. Užmerkęs akis jaučiau šventose giraitėse aukojamo gintaro kvapą, girdėjau atjojančių kryžiuočių skambančius šarvus ir į kovą kviečiančius ragus... Iki širdies gelmių persmelkė skausmo jausmas. Degančių kaimų ir pilių dūmai sklaidėsi, kol pro miško tankmę pamiškėje pamačiau lininiais marškiniiais apsirengusius vyrus, kurie dalgiais pjudami žolę dainavo lietuviškai. Mačiau kaip juos vejasi kazokai, kaip žmonės slepiasi žolėje ir miške, o vėliau kyla ir besišypsodami kartoja žodį „Lietuva“. Girdėjau kaip jį užgožia lėktuvų ir tankų varikliai, zvimbiančios kulkos ir aimanuojantys sužeistieji. Jiems įkandin miško link traukė partizanai, kartodami lietuviškos dainos žodžius jie kniubo, o jų rūbai virto samanomomis ir pelenais. Pro deginančius raudonos saulės spindulius ėmė matytis patriotai, kurie su Lietuvos vėliava rankose keliavo link Vilniaus... Atsimerkęs supratau, jog šis miškas, jame augantys medžiai, vingiuoti takai ir samanomomis apaugę akmenys – nėra paprasti. Jie patyrę daug skaudžių akimirkų, matę skausmo ir nevilties, tačiau pažinę laisvę niekada jos nebeišsižadėjo. Nors buvo sunku, kartais atrodė, jog nebeišaus laisvas rytojus, jie išliko tvirti savo įsitikinimams, nepalaužiami savo valia, jie laikėsi net ir sunkiausiomis valandomis. Mane apėmė mintys, jog kartais mes per mažai vertiname laisvę, kuri šiandien mums atrodo tokia natūrali ir nesunaikinama. Tačiau nūdienos įvykiai rodo, jog mūsų laisvei yra iškilęs pavojus. Noriu tikėti, jog mes nesulauksime dienos, kai danguje matysime ne skrendančius paukščius, o aukų ieškančius dronus. Nakties ramybę sudrums tik griaustinis, o ne pabūklų šūviai. Visa širdimi tikiuosi, jog mūsų žemė vėl nebensidažys krauju ir skausmu, o žodis „laisvė“ netaps uždraustas.

-Žinai, noriu Tau pažadėti – tariau „pašnekovui“ – auk ramus. Tokių kaip aš, kurie myli savo kraštą ir nebijos jį apginti yra labai daug, mes saugosime laisvę ir Tavo ateitį. O Tau lemta išaugti į didžiausią ąžuolą šiame miške, kuris bus mūsų istorijos ir nepalaužiamo ryžto simbolis.

Patraukiau pro Čekiškę, link Seredžiaus. Eidamas miško takeliais jaučiau pasididžiavimą galėdamas keliauti šia žeme, sveikintis su pakeleiviais lietuviškai, grožėtis mūsų gamta, čia augančiais medžiais, tekančia Dubysa ir širdyje džiaugiasi, jog mūsų valstybė nuėjo tokį ilgą kelią, kuris buvo pilnas sunkumų, tačiau šiandien mes esame laisvi.

Miškinis foREST